متکور

محمد اسمعیل یون

WWW.SAMSOOR.COM

د کتـاب نـوم:	متکور
شـاعـر:	محمد اسمعیل یون
خـپـرنـدوی:	یون کلتوري یون
چـاپـشمېر:	۱۰۰۰ ټوکه
لـومـړی چاپ:	۱۳۶۹ل کال
دویـم چـاپ:	۱۳۸۷ل کال
د شـاعـر	
پـرلـه پسي نومره:	(۴)
د خـپـرنـدوی	
پـرلـه پسي نومره:	(۴)
کمـپوزر:	ضیاالرحمن ضیا

چشوې ده. ((اساساً پر ۱۳۶۹ ل کال)) ورته ځکه وايم، چې د همدې کال په بهير کې د افغانستان د ليکوالو ټولنې له خوا د چاپ پلان کې وه او د همدې کال د وروستيو دريو مياشتو په بهير کې د همدې ټولنې له خوا چاپ ته لاړه. ترننه نږدې شل کاله دمخه، چاپ دومره پرمختللی نه و، هغه وخت د چاپ توري اکثره له سرپو نه جوړېدل يا اوسپنيز وو، يو يو توری به په ځانګړي صندوق کې پروت و، کله چې (الف) نه تر (يا) پورې هر

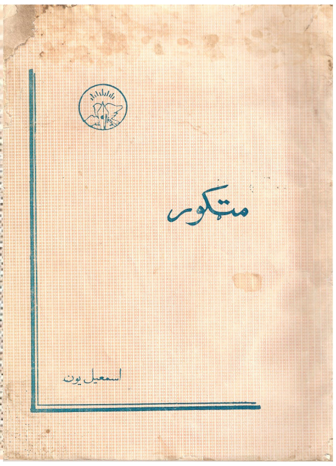

توری په کارېده، نو بيا به حروفچين، همغه صندوق ته، ته او اړتيا وړ توری به يې را اخيسته، دا توري به يې پر يوه ډېر اوږده مېز، چې لس پنځه متره واټن به يې درلود، په همغو جوړو شويو صندوقونو يا کورونو کې ايښي وو. د يوې کلمې لپاره که د يو توري ټولوونکي تګ اوراتګ محاسبه کړو، کېدی شي سل متره پلی واټن يې هم وهلای وي، دا نو بيا د يوه کتاب په لسګونو زرو او يا هم لکونو کلمو ته محاسبه کړه. دا توري بيا يو ترېله څنګ په څنګ اېښودل کېدل او پر يوه تار تړل کېدل، په دې ډول ترې يوه کلمه، بيا کلمې، بيا جمله او جملې او بيا هم متن جوړېدل، کله چې به دې په کې سمون راوسته، هغه کلمه به بېرته خلاصېدله، خو لنډه دا چې خورا زړه چاودون و. دا کتاب ما په همغه شکل چاپ کړی دی.

اسمعيل يون

سمسور ويب پاڼه

زه دا مهال د کابل پوهنتون د دریم ټولګي محصل وم، د درسونو ترڅنګ مې نور فرهنګي مصروفیت هم درلود او چاپخونې ته به هم هره ورځ روان وم، کله چې د کتاب د چاپ او سمون لومړني کارونه خلاص شول او ماته یې وروستي توري راکړل، نو دا مهال ۱۳۶۹ل کال خدای پاماني وکړه، ما کتاب قدرمن استاد کاندید اکاډمیسین محمد صدیق روهي او ګران ورور محمد ابراهیم شینواري ته د سریزو لپاره وسپاره، زما بل ملګري ممتاز ارمان لا وار د مخه پرې سریزه کښلې وه، څه موده نور هم د سریزو په خاطر وځنډېده، نو ځکه خو د استاد روهي او ښاغلي ابراهیم شینواري تر سریزو لاندې (۲/۱/۱۳۷۰) او (۱۳/۱/۱۳۷۰) نېټې لیکل شوي، ما د لومړي چاپ او دویم چاپ پر مهال دا نېټې ځکه بدلې نه کړې، چې زموږ ګران لوستونکي د هغه وخت له چاپي بهیر سره لا ښه اشنا شي، چې د یو عادي کتاب چاپ هم هغه وخت څو میاشتني واټن ته اړتیا لرله. د زمانې څرخ تاوېږي، چا ته صبر نه کوي، اوس چې له هغې زمانې نږدې شل کاله تېرېږي، استاد روهي زموږ په منځ کې نه شته او د هغه په حق کې له دعا پرته نور هېڅ زموږ له لاسه نه کېږي، ګران ابراهیم شینواری او زه (یون) ژوندي او پر خپل وطن یو، ممتاز ارمان هم رانه مهاجر شوی دی. خدای(ج) خبر چې ددې شعري جونګ تر دریم چاپ پورې به موږ ته څه پېښېږي. په همدې خاطر مې د خپل تېر شلکلن فرهنګي کار پر بیا سمون، اوډون او بیا چاپ لاس پورې کړ، پر ژوند ډېر بې باوره یم او ژوند پر ما ډېر ناباوره دی، نه غواړم زما پر کړي کار سبا ته نور څوک په تکلیف شي، څه چې مې کړي، ښه دي که نا ښه، پوره دي که نیمګړي، کره دي که ناکره؟ ښه ده چې خپله یې راټول کړم چې د ټولو پازوالي زما پر خپله غاړه شي.

راتلونکی نسل به ددې وخت ونه لري، چې زموږ په ماتو ګوډو لیکنو پسې وګرځي، د هغوی لیکنې او پنځونې باید تر موږ اوچتې وي او که

اسمعیل یون　　　　　　سمسور ویب پاڼه

اوچتـې نـه وي دا نـو ددې مانـا ورکـوي،چې ژونـد او فکـر ولاړ دی او پرمختګ نه کوي، خو دا زموږ د اوسني نسل وظيفه ده چې خپل کارونه په خپله خلاص کړي او پـه هغـه تسلسـل کې خلل رانـه ولـي چې تېرو تـر موږه رارسـولی او زمـوږ دنـده ده، چې تـر بـل پښـت يې ورسـوو، د بشـري ژوند ارتقا د همدغه تسلسل ترکيب دی.

له ټولو قدرمنو ليکوالو دا هيله لرم، له يوه نسل څخه بل ته کلتوري خلا پرې نږدي او تر خپله وسه پـورې د وخت لـه تخنيکي امکاناتو ګټه پورته کړي او خپله ځاني او ملي، ټوله کلتوري شتمني خوندي کړي.

د همدې هيلې د برې په ارمان
پوهندوی محمد اسمعيل يون
کابل- افغانستان
۱۳۸۷ل کال، د سلواغې ۷مه.

سریزه

په وروستیو څلورو کلونو کې، چې کېدی شي د فرهنګي ازادۍ پیلامه یې وبولو، زموږ د هنري فرهنګ په تېره د شعر په ګلبڼ کې رنګارنګ ګلان وغوړېدل او د ادب او هنر د مینوالو زړونه یې باغ باغ کړل. ربښتیا خبره داده، کله چې د هنر د ازاۍ وږمه په غرو، رغو، کلو او بانډو وچلېږي د شعر بلبل یې د هر کلي لپاره ګلوریني ترانې وایي. د تعجب خبره نه ده حتی هغه شاعران چې د کوم طلسم تر اغېزې لاندې له ځانه پردي شوي وو، له مسخ شوي حالت نه بېرته راوګرځېدل داسې ښکارېده چې هغوی خپله حافظه ترلاسه کړه، خپل کلی مالت او دوستان او دښمنان یې وپېژندل. زه په دې خبره بحث نه کوم چې د شعر ګلبوټي په هوسا او بسیا خاوره کې ښه وده کوي او که بحراني حالت د شاعر احساس راوېښوي او طغیان ته یې لمسوي، خو ددې خبرې یادونه ضروري ګڼم چې شعر او د تخلیق ازادي د مجنون او لیلا په شان یو له بله جدايي نه شي زغملای، چېرې چې د تخلیق ازادي نــــه وه خدای خبر چې څومره خبرې به د شاعرانو په مغــــزو کې پــــه ابدي خوب ویـــدې شـــــوې وي، څومره د شعر چینې به وچې شوې وي، څومره استعدادونه به متېکور پاتې شوي وي او څومره خبرې به په نه زړه ویل شوې وي، حتی هغه کسان چې له شاعر نه له پلان سره سم شعرونه غواړي د تخلیق له ازادۍ سره مخالفت نه کوي، خو هغوی د تخلیق ازادي داسې تعبیروي: موږ شاعر ته ازادي ورکوو چې زموږ دښمنانو ته کنځلې وکړي. دا دی د تخلیق د ازادۍ اصلي او ژور مفهوم.

اسمعیل یون　　　　　　　　سمسور ویب پاڼه

زه پوهېږم چې ځينې کسان به دغو يادونو په لوستلو سره بې حوصلې شوې وي او وبه وايي چې دا خو زړې بابولالې دي، د هغو تکرار ول څه ګټه لري؟ نه، دا نصيحت به ومنو خو دا هم بايد ووايو چې په تاريخ کې سپين فصل نه شته. زما ښه په ياد دي چې د داود په جمهوريت کې د تاريخ په درسي مفرداتو کې د ظاهرشاه دوره حذف شوې وه او له موجوديت نه يې انکار شوی و خو ما ورته وويل چې په تاريخ کې سپين فصل يوازې په اسطوره يي دوره پورې اړه لري او بيا هغه خاليګاه ډکه شوه.

موږ غواړو پر دغه ټکي زور واچوو چې فرهنګ يوازې د دموکراسۍ په فضا کې وده وکولای شي، که څوک غواړي چې په دې خاوره کې فرهنګ وغوړېږي نو بايد د نوښت ازادۍ ته درناوی وکــــړي، په تېرو څلورو کلونو کې سره له دې چې جګړې زموږ خــــاوره دخپلو بچيانو په وينو ولمبوله، ودانۍ يې په کنډوالو بدلـــې کړې، د کونډو، بورو او يتيمانو اسوېلو يې د فلک مانۍ توره کړه، باغونه، ځنګلونه يې پو پناه کړل او مادي هستي يې تالا کړه خو له دې ټولو سره سره د فرهنګ په برخه کې د يوې نسبي ازادۍ له برکته يو څه تنوع او ښکلا ليدله کېږي.

د دولس کلنې جګړې په وړاندې د شاعرانو انتطباعات او تاثرات يو شانته نه دي: څوک د اتلانو حماسې انځوروي، څوک د شهيدانو پر مقبرو اوښکې تويوي، څوک د سولې ارمانونه بيانوي، څوک وران کلي او زړې خاطرې راپه يادوي، څوک د نهيلۍ او بېوسۍ نغمې غږوي، څوک سباوون ته په تمه ناست دي او ځينې په تورتم کې د اميد مشالونه ګوري.

د (مټکور) په نامه د شعرونو دغه مجموعه چې د ځوان او حساس شاعر، اسمعيل يون د اندېښنو امېل دی، د پښتني غاړې لپاره په ډېر

اسمعيل يون سمسور ويب پاڼه

ظرافت جوړ شوی دی، دا مجموعه د پښتو په فرهنګي ګالری کې یوه ښکلې تابلو ده، چې له خپل ولس سره د اورنی مینې په زمینه کې انځور شوې ده، دا مجموعه د صداقت او وجدان غږ دی چې د یوه فرهنګیالي ځوان د احساساتو ترجماني کوي او څه چې وایي شاعرانه مګر ریښتیا دي.

که څوک د دې مجموعې په لفظي اړخونو څېړنې کوي نو ښایي چې په لوی لاس به خپل ځان له هغه هـــنري اتذاذ څخه

بې برخې کړي چې د شعر په کلیت، انسجام، تصویر او رسالت کې پروت دی. د ځوان شاعر اسمعیل د شعر هره ټوټه یوه هنري تابلو ده چې په هغه کې ښکلا، تناسب او د خیال ظرافت ځان ښکاره کوي. اسمعیل یون د خپل وخت تصویر ایستلی دی او په دغه تصویر کې یې خپل موقعیت هم ښودلی دی.

هو، هغه مټکور شوی پاتې دی او ولې به مټکور نه پاتې کېږي. هغه شاعر دی، زموږ د وخت شاعر چې نه یې ((لېوني)) خوښېږي او نه له ((هوښیارانو)) سره په یوه لاره تللای شي. دده برخلیک دادی چې مټکور پاتې شي او زموږ اکثر شاعران همداسې دي. زموږ د وخت شاعر له معنوي ویاړ نه پرته بل هېڅ نه لري او نه یې لرلی شي: ((دواړه نه کېږي رحمانه یا به دین کړې یا دنیا.)) خو څوک چې معنوي ویاړ لري هغه په واقعیت کې هر څه لري:

خرقه پوشو په خرقه کې دی موندلی
هغه حظ چې په دنیا کې دنیا دار کا

د اسمعیل یون شعرونه تر زیاتې اندازې له خپل کلتور سره تړلي دي او له خاصو حالاتو نه یې رنګ اخیستی دی. دا تصادفي خبره نه ده چې د

شاعر په تصویرونو کې د اورلمبې، د وینـو ځپې، د اوښکـــــو سیند ، قطار قطار جنازې، اغزنه خوني لار، دتېزابـــو باران، اورنی اسمان او بـــــالاخره سوی اسمعیل تر سترګو کېږي. شاعر هغه څه ته اریان پاتې دي چې نور خلک هم ورته اریان دي: د وینو سوداګري د معنویت سقوط، د عقیدې او اعتماد بحران، د شخصي ګټې په مقابل کې له ټولو اخلاقي نورمونو نه تېرېدل او داسې نور.

زه نـه غـواړم چې ددغـې مجمـوعې پـه بـاره کـې د خپـل برداشت ټـول اړخونـه بیـان کـړم او یـا دده د اشعارو مضـمون تفسـیر کـړم. پرېږدئ چې لوستونکي دده شعر ته له خپلو عینکو څخه وګوري، په دې مجموعه کې رمـزي شـعرونه هـم شـته، خـو څـوک چې لـه مـوږ سره او سـبرې هغـوی پـه اسانۍ سره په دغـو رمزونـو پوهېدی شي. اسمعیل ځـوان دی او ځـوانـان خپـل احساسـات نېـغ پـه نېغـه بیـانوي زه فکـر کـوم چې زمـان بـه دغـه د استعداد خاوند شاعر ته لا زیاتې هنري هستونې ورپه برخه کړي.

په درناوي
کاندید اکاډمیسین
محمد صدیق روهي
د خوشال د فرهنګي ټولنې رئیس
۲/۱/۱۳۷۰

تقریض

هسې خو په ټولیزه توګه ژوند د خوږو ترخو، لوړو ژورو، بریو ناکامیو، امیدونو او نهیلیو نوم دی. خو د ژوند د ژورو تل ته رسېدل او د تیاره ګوټونو کشف د هر چا کار نه دی. د ژوند د رښتینې مانا پیدا کولو او پېژندلو لپاره بینا سترګو، حساس ذهن، له ولولو ډک زړه او بلیغې ژبې ته اړه وي او د همدغه څیزونو څښتن ته شاعر وایي.

هغوی چې د شعر او شاعر ارزښت او استادۍ ته نه دي ملتفت کله له شعر نه علم غواړي او کله فلسفه او سیاست. په داسې حال کې چې علم او سیاست د یو شمېر ټاکلو پرنسیپونو او فورمولونو د ننه د نړۍ فورمولیکه شرحه ده او شعر د الهام پایله. خو له نېکه مرغه زموږ زلمی ویناوال اسمعیل یون د شعر ضرورت او رسالت په رښتینې مانا درک کړی او ان له تنکي زلمیښې یې په پوره ځان خبرۍ د شعریت په لار یون کړی دی، ښه ټینګ او پاخه ګامونه یې ایښي او امید دی چې د پښتو شعر د لا لوړو پوړیو په لور نور هم ګړندي، ارزښتمن او اغېزمن ګامونه پورته کړي.

ځکه یون یو داسې شاعر دی چې د شعر په ټولو باریکیو او نزاکتونو پوهېږي او زیار یې ایستلی دی، شعر ولیکي کله یې د خپل مظلوم او محکوم ولس په مظلومیت او محکومیت غم او خواشیني څرګنده کړې ده. کله یې د خپل غیرتي او ننګیالي ولس په بریاوو ویاړلي دي، کله یې د ټولنیزو بدبختیو په وړاندې احتجاج او ګوتڅنډنه کړې ده او کله یې له خپلې مجبورۍ او بېوسۍ سر ټکولی، نو د کنایو، استعارو، تشبهاتو او الفاظو په شاعرانه کارونې سره یې شاعرانه ویاړلي، ګواښلي او ژړلي دي.

سمسور ویب پاڼه

اسمعیل یون

خومره مو مینه د احساس رګو کې ننوته
لکه منصور د دار ختلو سره مینه کوو

یا:

دود شو تکل د اسو پلیو په اور
ورته پرهر زړه ارماني وخندل
نور د سبا د حسن شونډې موښې
په تونډ (شمال) باندې ماضي وخندل

یا دا چې:

چا د اور په سترګو کې لیدلې د اوبو مینه
عقل بې احساس دی په لمن کې د پردو رغړي

او د ډېرې خوښۍ ځای دی چې زموږ شاعر د منځپانګیز نوښت ترڅنګ جولیز نوښت ته هم متوجه دی د غزلو ترڅنګ یې ازاد شعرونه هم لیکلي، ښایسته او خواږه وییونه یې کارولي، نوي سمبولونه او ترکیبونه یې زېږولي، د مضمون رنګیني او تنوع ته یې تر خپل وسه پام ساتلی او ژبه یې کره او معیاري ده او د شعرونو دا جونګ یې د ډېرې ستاینې او بیابیا لوستلو وړ دی. خو په خواشینۍ زموږ ښه او قدرمن شاعر د خپلو ډېرو بریاوو او ښېګڼو ترڅنګه ځینې ښویېدنې هم لري، کله کله یې د ځینو ناپېژندلو سمبولونو په کارونې سره د شعر ځینې بیتونه ګونګېږي او روڼ مفهوم نه شي ښندلی لکه:

خومره د مکر تخیل ته کښته شوی نرم؟
په نوم د میو راته مخکې ږدي پیالې د اوښکو

اسمعیل یون　　　　　　سمسور ویب پاڼه

یا دا چې کله کله یې د بېر خاص او یوازې په همده پورې مربوط مسایل نظم کړي دي، چې نه یوازې عام نه دي، بلکې په خاصو مواردو کې هم کوم شعـــري ارزښت نه شي درلوداى او زه افسوس کوم چې دربغه هغه یې په یو داسې خوندور جونګ کې نه واى راوړي لکه ((درې میاشتې مخکې)) او ((یادګارونه یادګارونه)). په هره توګه زه دغه جونګ یو ارزښتمن او ګټور اثر او د پښتو شعر په ځولۍ کې یې یوه رنګینه او په زړه پورې زیاتونه ګڼم او یقین لرم چې درانه لوستونکي به ددې شعرونو له لوستلو پوره خوند واخلي او خپله شعري تنده به پرې ماته کړي.

اوس همدومره

د ملګرتیا په خلوص او مینه

ممتاز ارمان

۱۰/۱/۱۳۶۹

اسمعیل یون　　　　　　　　سمسورویب پاڼه

د متکور په باب څو خبرې

اوس زموږ مخې ته یو داسې کتاب پروت دی چې په هغه کې د انساني احساس او تخیل یو عاطفي تړون پروت دی او هغه د ګران اسمعیل یون شعرونه دي.

شعر په خپل څو اړخیزتوب د یوې جالبې پدیدې شکل نیولی دی او دا ځکه چې د انسان جوړښت، هیلې او احساسات چې څومره بېلابېل دي، نو هماغومره یې د دغو احساساتو او هیلو د بیان ډول بېل دی او ځکه موږ باید هر شعر یوه نوې زېږېدنه وبولو.

شعر د انسان د نه بیانېدونکو ژورو حسي-عاطفي حالتونو د بیان سمبول دی. هغه څه چې په زړه کې ګرځي او ده ته د یوه موجود حقیقت په شان ښکاري، دی یې د شعر په وربښمین پوښ کې نغاړي او موږ ته یو ښکلی لذت بښونکی پیغام کېږي. شعر ځکه په خلکو ښه لګي چې شعر د احساساتو او مینې او معنوي غوښتنو د بڼ په ګلانو کې د سحرنۍ پرخې څاڅکي دي، چې ښکلا خوښوونکی ذوق ارضا کوي او د ماتو زړونو، ژوبلو احساساتو او لطیفو هیلو نه اورېدونکی اوغلی اواز دی چې یوازې د حساس انسان د زړه او مغزو په برجونو کې د مینې زلزله راولي.

هر شعر د شاعر د ځانګړي فکري حالت محصول دی. چې شاعر بیا طبعاً د ټولنې، چاپېریال او پېښو نه اغېزمن شوی دی او که د خپل رسالت سرته رسول غواړي، نو خپل احساس په رښتیني ډول وړاندې کوي.

د اسمعیل یون شعرونه د دې وروستیو کلونو شعرونه دي او حتماً په کې د همدې کلونو د پېښو او ټولنې انځور وینو هغه کلونه چې زموږ باتور ملت د اور او وینو په سمندر کې ولامبل، د ازمونونو په ازمون کې

لا ژوندی دی او د خپل حیثیت او غرور او سترو الي ثبوت لپاره یې ویاړنې هستې کړي.

که په شعر یا لیکنه کې لیکوال په صداقت سره یو څه نه وي ویلي، نو هېڅکله به همېشني نه شي او ځکه زما په نظر هغه څه چې د اسمعیل یون د شعر تر ټولو لوی بریالیتوب دی، هغه دده په بیان کې صداقت دی، هغه د پغمان د جنتي چینو په غاړه د افریقا د سارا له ګرمۍ نه فریادونه نه کوي، خو د کب په شان چې د سرو تېلو په منځ کې وي ثنا هم نه وایي.

هغه، هغه څه وایي چې محسوسوي یې، ویني یې او پرې پوهېږي، هغه د اوسني بهیر ربښتینی حالت بیانوي او خپل عاطفي احساس ورسره په صادقانه ډول یو ځای کوي، د ببلګې لپاره (د خندا قتل) او ځینې نور شعرونه کتلای شئ.

بله مسئله چې د اسمعیل په شعرونو کې په څرګند ډول لیدل کېږي، هغه یو سپېڅلی بغاوت او خپلواکه سرغړونه ده، د استاد الفت د وینا له مخې شاعران په هګیو کې د مرغانو الوتنې او د لمر سپېدو په څیرې ګرېوان کې د لمر پلوشې لیدی شي او: ((شاعران له قید و شرطه بې پروا وي)) نو ځکه موږ د یون په شعر کې هم دغه شان شعرونه لولو:

د عشـــق نظـــر نـــه شـــول لمبـــه لېـــوني
تـــورو تیـــارو کـــې شـــول ډېـــوه لېـــوني
میکـــدې خـــود د زهـــد اور کـــې نـــاځي
پـــه کـــې د بـــره نـــه دي هغـــه لېـــوني
د عشـــق پـــه تـــوریـــې پـــه دار مـــه ځـــړوئ
کلـــه کـــوي چاتـــه ســـجده لېـــوني
زمـــوږ پـــه کـــور بـــه لمبـــې وي لا

اسمعیل یون سمسور ویب پاڼه

ترخـــــو چـــــې پـــــاتې وي دا دوه لېــــوني.

(د جنګ باج) او ځيني نور شعرونه هم په دې باب د ځانګړي پام وړ دي.

اسمعيل يون په خپل شعر کې ډېر ژور حالتونه انځوروي او دا د پښتو د ولسي شعر هغه غوره عنعنه ده، چې نن سبا د نړيوال معاصر شعر يوه مهمه ځانګړنه هم ده او اوس په پښتو معاصر شعر کې هم پيل شوې ده. د ((درې مياشتې مخکې)) شعر د يوه عشقي حالت ډېر دقيق بيان دی، همدا راز د ((غره اور اخيستی)) ((مېړتونخور)) او ځيني نور شعرونه. د کاناډايي شعر پېژندونکي ايزابل مور په عقيده، تېرېدونکو او ځانګړو شکلاوو ته تم کېدل، د حالت انځورول او د نامحسوسو غوښتنو بيان د اوسني شعر يوه خاصه عنعنه ده، د لاندې بيت په لومړۍ برخه کې يو ځانګړی حالت په ډېر ساده ډول بيان شوی دی:

زما زړګی درزا کړي او دتا شونډې رپېږي
دي څومره خوندورې زما وستا پټې خبرې

مينه او الفت لکه څنګه چې د انسانيت د خلاصون لاره ده، د شعر د ملکې د ظهورولو عامل هم دی شاعر او مين زياتره وختونه په يوه مانا کارول کېږي. انساني مينه ((د انساني توکم بقا او دوام)) دی او د انساني مينې په خم کې رنګ شوي شعرونه همېشني او تلپاتې شعرونه دي. د اسمعيل يون په شعر کې د انساني مينې او عاطفي نوښتيز بيانونه د ((يادګارونه يادګارونه))، ((سوي اسوېلي))، ((کليزه))، ((دعقل احساس))، ((د حسن لومه)) او ((پخه سکروټه)) تر سرليکونو لاندې لولو. له ((سوي اسوېلي)) څخه دا څو بيتونه:

د سترګو په خوږو کې ډوبېدم نه پوهېدم
د مینې په لمبو کې تاوېدم نه پوهېدم
احساس مې عقل پرېښوده په لاره د جنون
منصورومه په دار کې ځړېدم نه پوهېدم
موسکې شه لا هم نوره زما سوو اسوېلو ته
ساده وم چې په تا مینېدم نه پوهېدم

د اسمعیل شعر که د مینې او ښکلا پالنې هر څومره ښکلي بیانونه دي خو ورسره د هېواد او ملت له ژورې مانا نه هم ډک دي، زیاتره غزلونو کې د ښکلا او مینې تر رنګینو پوښونو لاندې د هېواد پالنې، انسان دوستۍ، سپېڅلي بغاوت، حق خوښوونې او خپلواکۍ ترانې پرتې دي. دا د پښتو د اوسني غزل یو مثبت برې دی چې د ښکلا او مینې تر پوښ لاندې د ژوند د ارزښتمنو مسایلو خواته عامه ذهنیت اړوي په لاندې بېلګه کې په ډېر خوندور ډول همدغه شان بیان شته:

چامو د مینې د جانان زلفو ته اورونیوه
چې شنه دودونه یې زموږه په شعرو کې ځلي
زما د عشق ستونی دې لوند نه کړ پرې یو ځلې هم
څه که د میو اباسین دې اننګو کې ځلي

اسمعیل یون یو مسول شاعر دی او تل په خپل شعر کې د هېواد د تاریخي جریانونو په پام کې نیولو سره د خلکو، ټولنې او هېواد پر وړاندې خپل مسئولیت نه هېروي. هغه له خپلې مینې نه غواړي چې ((نور یې د سترګو په جادو کې بند نه کړي او پرې یې ږدي چې د منصوري وطن

د غم او اور د توپانو سترې کاروان او د وطن د بچو د ویرونو فریاد او د ځوانانو او زلمو قطار ،قطار جنازې وويني)) او همدغه حالاتو هغه مجبور کړی چې له خپل شعر نه د همدردۍ يوه ډالۍ جوړه کړي او ((په داسې حال کې چې نور د باران نه لاندې د ميو په سيند کې له جانان سره غوټې وهي او خاندي او د ګلونو په بستر کې يې په نرمو شونډو ، شونډې ايښې وي، خو دی (يون) د دردمن او د احساس په اور کې د کړېدلي انسان په توګه خپله ډالۍ داسې وړاندې کوي:

د شعر د بزم د مسرو ګلونه

د خپلو اوښکو په تار پېيم ترې امېل جوړوم

ډالۍ کوم يې ورته

يوه د درد او د شعرونو ډالۍ

د زړه د سوز او پرهرونو ډالۍ))

او د شاعر ډالۍ بايد همدغسې وي.

د اسمعيل يون شعر د شکل له مخې ډېر ښکلی او په زړه پورې دی. غزل يې د يوې ځانګړې ښکلا خوښوونې او لوړ ذوق، او چټې قريحې، استعداد او مينې ځرګندوی دی او له ښکلو ترکيبونو ، انځورونو ، تشبيهاتو ، استعارو نه ډک دی.

ازاد شعر يې هم خوندور او زړه راښکوونکی دی او له انساني عاطفې او غني انځورونو نه ډک دی.

يوه بله خبره هم د يادولو وړ ده، هغه دا چې کله موږ يو شعر لولو نو په دې هم بايد پوه شو چې ايا شاعر خپل د ننني احساس بيان کړی دی او که هسې د ورځې د مود مسايلو ته اړم شوی دی؟ د اسمعيل يون د شعر په څو کوچنيو بېلګو کې موږ وليدل چې د هغه بيان مسولانه، زړور او صريح دی او هېڅ ډول تکلف او تصنع په کې نه شته، نو بايد وپوهېږو چې ايا هغه په خپله هم دغه شان دی او که نه؟ زه چې د دوه کلونو راپه

دېخوا له هغه سره ډېرې نږدې اړیکې لرم، نو هغه مې په عملي ژوند کې هم یو صادق او زړور انسان موندلی دی، هغه چې هر څه وایي دده له ژورې مینې او ډېر پاک احساس نه راټوکېدلي وي. هغه له شعر سره مینه لري، هوس یې نه کوي ځکه دده ته شعر په خپله یو هدف دی، داسې هـــــدف چې هغه پرې د خپل زړه پرهرونه ټکـــــوروي او د غمـــــونو پېټی پرې سپکـــــوي او نورو دردمندانو ته یې هم وړاندې کـــوي. روانو بدمرغه پېښو هغه ته درانه عاطفي زیانونه رسولي دي، چې ددغو زیانونو اغېزې دده شعر ته یو ځانګړی سوز او ساز ورکړی دی او علت یې کولی شو د ((افسوس چې قبر دې معلوم وای...)) په شان شعرونو کې ومومو. خو له دې سره سره د هغه بل هدف د هېواد د لوړتیا په لار کې خدمت کول دي، ددې لوړ هدف لپاره کله د شعر نه د وسیلې په توګه هم کار اخلي او په دې خاطر خو په مجموعي ډول د هغه شعر مقاوم او ثابت شعر دی چې د سوو فریادونو په لوګیو کې یې هم د خندا ګلونه ټوکېږي او د موسکا غوټۍ خولې سپړي. هغه که د ژوند د ازمون د اور په سره بټۍ کې د جوارو د دانې په شان په اور اوښتی را اوښتی او مټکور پاتی شوی دی، نو د احساس او عاطفې په بڼ کې د مینې د نسیم وږمو د یوه ښکلي ګل په شان غوړولی دی، چې د شعرونو نغمې یې زموږ د زړونو تارونه خوځوي او ځانګړی خوځند عاشقانه حالت رابښي.

زه دده د شعر په باب نور څه نه وایم، ځکه د یوه هنري اثر د ډېرې ښې پېژندنې لپاره په خپله د هماغه اثر لوستل تر ټولو اسانه لاره ده، خو خپلې خبرې په دې ډول رالنډوم: سره له دې چې اسمعیل به لا تراوسه د ځانګړي سبک خاوند نه وي او کېدی شي په ځینو مواردو کې د سایل او سلیم تر اغېزې لاندې راغـــلی وي، خو په شعـــــر کې یې نوښتګر خوځون، د

سپېڅلي احساس زړور بيان، د ځانګړي ښکلاييز ذوق شته والی، مسوليت ته ځيرتيا او له شعر سره د زړه له کومي مينه او اړيکي او تړون موږ ته دا هيله پيدا کوي، چې ډېر ژر به د هغه شعر نور هم پرمخ لاړ شي او د ځانګړي سبک خاوند به شي. په دې هيله چې دده شاعرانه احساس تر پايه دې ته ځير وي چې وايي:

ګوره احساسه هغه کور کلی يوازې نه کړې !

چې ګرېوانو کې يې ټول عمر ګرځېدلي اوښکې

دده د شعر په لارکې له مينې ډک، بريالی او پرمخ تلونکی يون غواړو.

په مينه او درناوي

ابراهيم شينواری

۱۲/۱/۱۳۷۰

لېوني

د عشق نظر نه شول لمبه لېوني
تورو تیارو کې شول ډیوه لېوني

میکدې خود د زهد اور کې ناثي
په کې دېره نه دي هغه لېوني

دا چې بې دربغه پرې قدم ږدي اشنا !
کلي کې نه شته دي سوچه لېوني

د عشق په توریې په دار مه ځروئ
کله کوي چا ته سجده لېوني

زموږ په کور به لمبې بلې وي لا
تر ثو چې پاتې وي دا (دوه) لېوني.

۲۶/۵/۱۳۶۷

اسمعیل یون

سمسور ویب پاڼه

کلیزه

شعره ! ګلونه شه غوټۍ شه پاڼې پاڼې شه
د میو پاڼې
لاړ شه ! زما د یار په نرمو او خوږو زلفو کې
وځلېږه
وخنده
او زما د زړګي
د خوږې مینې د اسرو او امیدو له تله
ورته په مینه مینه
مبارکي ووایه
نن یې کلیزه ده
د ژوند کلیزه
یوه د حسن او ښکلا کلیزه
د اسمعیل د محبوبا کلیزه.

مرکزي لیلیه

اسمعیل یون سمسور ویب پاڼه

زمانه

چــــا زمانـــــه څــــوک زمـــــانې وخــــوړل
چــــا میخانـــــه څــــوک میخــــانې وخــــوړل

زمــــا د عشـــــق تنکــــــي ګلونـــــه
د تــــا د ســـــترګو پیمـــــانې وخــــوړل

د اســــمعیل ســـــپېره مېـــــره ملګــــــري
مــــنم چــــې خپلـــــې یـــــاراني وخــــوړل.

۱۳۶۷ ل کال

اسمعیل یون

سمسور ویب پاڼه

اوښکه او خندا

زه اوښکه اوښکه شم پر مخ راشمه
ته تول هوس شې او بیا ومو سېږې
زه اسو پلی شمه د سوو هیلو
ته په نخا شې او کړس کړس وخاندې
نو زما و ستا یارانه نه شي سره
ځکه چې اوښکې خندا نه جوړېږي.

۱۹/۱۱/۱۳۶۵

د عقل احساس

ستا د غمبورو د ښکلا سُرخي چې ځل ووهي
زما زړګی ورته له تندې ځنې جل ووهي

د شونډو جام نه دې خواږه په نورو مه دوړوه
د مینې تاو مې درنه خدای مه کړه اجل ووهي

د زړه پر تل مې پرهرونه سره او شنه غوندې شي
کله چې تال دې سره ګلونه په وربل ووهي

زما د عقل احساس دود شولو د مکر په اور
څنګه به حسنه امیدونه ستا منزل ووهي

لږ دې ګوړین نظر په سترګو کې تسل نڅوه
چې مې زړګی د مینې سختې په تکل ووهي.

۱۱/۲/۱۳۶۶

نازک خيال ته !

ته لا تر او سه پورې
د عشق په اور کې
د سکروټو په سر
تښاکې شوی نه یې
ته لا تر او سه پورې
د اسوېليو او آهونو په اور
لکه نينه داسې اوښتی نه يې
ته لا تر او سه پورې
د غم تنور کې
اور لړوني غوندې
لوغړن شوی نه يې
نو نازک خياله !
د خوښيو خياله !
د هوسونو خوشاليو خياله !
لا ړ شه د عشق د اور په ګرمو لمبو
خپله سينه وموښه
او د احساس په سيند کې ولمبېږه
بيا نو راځه !
موږه د اور بخرو
تر کاڼو کلکو سره
د عشق او پاکې مينې
په نوم سنګر ونيسه
او د اسمان کاڼو ته سر ونيسه !

اسمعيل يون   سمسور ويب پاڼه

د حیا په لاس

عشقه لېونی شومه د تا په لاس
زړه دې زما ورکړ د بل چا په لاس

هجر د زړګي تل راته وسېزه
خدای خو دې نور واخلي د بلا په لاس

رسي د امید کاروان منزل پورې
تم که چېرې نه شي د جفا په لاس

خلکو یارانه کې رنګینۍ وکړې
زه هسې ګیر شوی د حیا په لاس

څنګه به تندی په څمکه نه وهم
وینم جام د میو د ملا په لاس

بخته ! ګدایي بانده دې مه ژاړه
ډېرې ښکلې لوبږې د ګدا په لاس.

۱۵/۵/۱۳۶۵

ډالۍ

نن د دیدن په ورځې
د اور او وینو تر شېبو نه وروسته
څوک د عطرونو تر باران نه لاندې
د میو سیند کې له جانان سره غوټې وهي او خاندي خاندي
څوک د هوس په میو
د مرغلرو د خوندو له پاسه
رغړي را رغړي مینه مینه وایي
چا د ګلونو په بستر کې
شونډې ایښې دي په نرمو شونډو
او د عشقونو د خوندو جامونه
بې دریغه دریغه په سرو اړوي
خو زه له درد نه رغېدلی انسان
د اور په څپو زنګېدلی انسان
د احساس اور کې کړېدلی انسان
نن د سرو اوښکو او د وینو د موسم له بڼه
خپلې خوږې مینې ته
شاعرانه او ښکلو سترګو ته یې
پستو پستو خماري زلفو ته یې
د شعر د بزم د مسرو ګلونه
د خپلو اوښکو په تار پېیم
ترې امېل جوړوم
ډالۍ کوم یې ورته
یوه د درد او د شعرونو ډالۍ
د زړه د سوز او پرهرونو ډالۍ

اسمعیل یون   سمسور ویب پاڼه

د ۱۳۶۷ل کال ۵مه میاشت
د لوی اختر دویمه ورځ

ژوندی حسن

مــورې ملامــت یــو چــې لــه ښــکلو ســره مینــه کــوو
د زړه پـــه وینـــه نـــازولو ســـره مینـــه کـــوو

چـــا ده لیـــدلې د اورونـــو ســـمندر کـــې غـــوټې؟
مــورې لېــوني یــو چــې لــه ګلــو ســره مینــه کــوو

نـــور یـــې نظـــر د اننګـــو پـــه میـــو ولمبـــوي
مــورې یــې د تشــې خــولې خنــدلو ســره مینــه کــوو

خلــک لمبــه شــي د ژونــدي حســن لــه مینــې څخــه
مــورې ســاده زړي خــو لــه تللــو ســره مینــه کــوو

څــومره مــو مینــه د احســاس رګــو کــې ننوتــه
لکـــه منصـــور د دار ختلـــو ســـره مینـــه کـــوو

اسمعیل یون　　　　سمسور ویب پاڼه

اړوه جـام دې د خـوږو سـترګو پـه سـترګو کـې مـو
مـوږه اورونــه لــه اورځښــلو ســره مینــه کــوو.

۵/۷/۱۳۶۷
مرکزي لیلیه

غره اور اخیستی...
نن د ښکلا د غرو د ښکلو شنو ناوونو په تل
هلته چې سپینې غیرتي اوبه به تل بهېدې
د عشق د زانو د بچیو وینې دارې وهي
رود سوربخن غوندې دی
او شاوخوا تیږې یې هم په وینو ولمبېدې
اور ورته ناڅي له خندا نه شین دی
ان هلته لرې یې په تالو او ډاګونو کې هم
له ډېره تاوه د سیسیو بچي وسوزول
ځکه چې لرې لرې څه وړاندې هلته
پر هغې تورې غڅې تیږې باندې
یو ښکاري (باز) ناست دی
پنجې یې سرې دي د سیسیو د زړګو په وینو
او خپل وزرونه په غرور ټپوي
(شاهین) هم پاس د اسمانو له څوکو
د ښکار نظر تړلی
څو چې د زرکو سینې وڅیري په خپلو پنجو
خو لاندې ګوري چې غره اور اخیستی
له ګڼ ځنګله څخه لوخړې خېږي
او د مرغانو بچي سبزي په کې

اسمعیل یون
سمسور ویب پاڼه

څوک یې لمبې نهویني
څوک یې اواز ناوري.

۱۳۶۲ ل کال د سلواغې میاشت

زولانه غمونه

غمونــــه مـــې تړلـــو پـــه غمـــو کـــې زولانـــــه
لمبـــې مـــې بلـــولې د خـــرد پـــه ګرېوانـــــه

غیـــرت بـــه مـــې اغیـــارو تـــه ښـــودلی د پښـــتو وای
پـــه مـخ کـې کـه مـې خنـډ نـه وای (بـې ننګـه) پښـتانه.

۲۶/۵/۱۳۶۲
خوشال خان لېسه

اسمعیل یون

سمسورویب پاڼه

د ښکلو باران

دلته د ښکلو باران
پـه لپو لپو ډکو ډکو کاسو
د خماري وربځو له شونډو څخه
اوري را اوري نازولو باندې
خو پر دې وريت اسمعيل
پـه دې ستي او کړېدلي باندې
د غم پـه څپو زنګېدلي باندې
يو څاڅکی هم نه اوري
يو څاڅکی هم...

د ۱۳۶۷ل کال د غويي مياشت

اسمعيل يون

سمسور ويب پاڼه

ازمون

عقل مې د عشق په تکل اور کې په لمبو رغږي
مینه مې خوږلن کې په انګار او په ایرو رغږي

(نن) راته په سترګو کې لمبه د قهر تاوه کړه
هیله مې له دې هم د سکروټو په سرو رغږي

څومره د امید په مینه نازي مې ګوګل کې زړه
عشق باندې په مالګو کې په خپلو پرهرو رغږي

چا د اور په سترګو کې لیدلې د اوبو مینه؟
عقل بې احساس دی په لمن کې د پردو رغږي

بیا نازکو نرمو له ازمون نه پښې وکښلې
موږه مټکورو سره چېرته په اغزو رغږي

ښکل به مې امید کړي د سره حسن اننګي په عشق
ځکه چې نن وخت ورته په پښو کې په توبو رغږي.

۱۵/۱۲/۱۳۶۵

اسمعیل یون

سمسور ویب پاڼه

پرهري امید

د دوزخـــي شـــونډو لـــه خوند نـــه چـــې خـــوارۀ وروې
پـــه پرهرونـــو مـــې دمـــالګو کـــاڼي تـــه وروې

څنګـــه بـــه عقـــل د جنـــون پـــه اور کـــې ونـــه رغـــږي
داســـې خوندونـــه د وختونـــو خـــو پـــرې نـــه وروې

دود شـــو زړګـــی مـــې ســـتا د حســـن د ښـــکلا پـــه نظـــر
د مکـــر دام دې لـــه خـــوږو څنـــې ترخـــه وروې

ســـتا د شـــاعر د قلـــم تـــاو بـــه عقـــل لولپـــه کـــړي
د ســـترګو اور چـــې ورتـــه تـــل پـــه ګرېوانـــه وروې

خـــود بـــه لمبـــه شـــي ســـتا نظـــر نـــه متکـــوره نینـــې
د اورنیـــو شـــونډو تـــاو نـــه چـــې پـــرې ســـره وروې

۱۳۶۷ل کال، چنګاښ

مټکور

زه د ارمان لپاره
لکه د جوارو دانه
د اور بټۍ کې
د ازمون په ګوتو
په مینه مینه
په اور وا وښتم را وا وښتلم
خود لمبو له تاوه
سپینه پولۍ نه شولم
او د خوږې مینې
د عشق له زوره
د اور لمبو کې
مټکور پاتې شوم.

۳/۱۱/۱۳۶۵

د ماضي عشق

اشـــنا دا ســـتا د ماضـــي عشـــق لـــه زوره
زه لـــــه خونـــــدو د ننـــــي ووتـــــم

عشـــقه دا ســـتا د رنګینـــو جهـــان تـــه
خـــالي راغلـــی وم خـــالي ووتـــم

اسمعیل یون　　　　　　　　　　سمسورویب پاڼه

پټې خبرې

تر څو به مو په منځ کې وي اشنا پټې خبرې
د مینې د رازونو او حیا پټې خبرې

زما زړګی درزا کړي او د تا شونډې رپېږي
دي څومره خوندورې زما و ستا پټې خبرې

سوزېږو به پرې زه او ته اشنا او زموږ مینه
زما او ستا په باب کړي نور همدا پټې خبرې

دنیا رقیب رقیب شوه او وختونه غمازان شول
مجبوره یو چې وکړو یاره بیا پټې خبرې

چا ویل درته چې وایه اسمعیل ته پټ رازونه
اخر یې درته ټولې کړې رسوا پټې خبرې.

۴/۱۰/۱۳۶۷

د اور تاو

د زړه تنوتې مې په انګار ونیسئ
ژوند ته مې غم عشق ته مې دار ونیسئ

اخلم لذت د خوږې مینې ترینه
ما د غم زور ته په وار وار ونیسئ

پام چې رقیب و له څه ونه وایئ
زما په قتل باندې یار ونیسئ

خلکو راځئ د خوږې مینې په نوم !
د اور په تاو ما ګناهکار ونیسئ

د اسمعیل خړو سپېرو ملګرو
سورکي ډیوه مې په مزار ونیسئ.

۱۹/۷/۱۳۶۷
مرکزي لیله

د حسن لومه

عقل کې ستا شيرين نظر ونښېد
ځکه جنون شو سر په سر ونښېد

د حسن لومه دې په ناز غوړوه
چې په سينه کې مې ځيګر ونښېد

وينې د مينې د ازمون وختونه؟
سر مې د مرګ په تود ډګر ونښېد

ستا د خوارۀ نظر په تونـد کتلو
د زړه په تل کې مې پرهر ونښېد

لمبه د ګرمو شونډو مه بلوه
تنها کې زړه مې په نشتر ونښېد

څومره دې حسن کې غرور تاو شوی
شوخو کتلو ته دې لمر ونښېد.

۲/۱۱/۱۳۶۵
رحمان بابا لیسه

اسمعيل يون

سمسور ويب پاڼه

پخه سکروټه

عشقه جنون ومه څه نور خو نه وم
یو اسوېلی ومه څه اور خو نه وم

ستا ناکردې دي څه ویلی نه شم
د ټنګه سرو د پېغور خو نه وم

چا درته ویل چې پل پر زړه ږده زما
پخه سکروټه وم لا سکور خو نه وم

څنګه دې وریت کړم اننګیو کې ژر
لکه اوربل پرې باندې خور خو نه وم

دا خو د تا د حسن اور سوی یم
که نه له سره دومره تور خو نه وم.

۱۵/۵/۱۳۶۶
خوشال خان لېسه

سوی اسوېلی

د سترګو په خوږو کې ډوبېدم نه پوهېدم
د مینې په لمبو کې تاوېدم نه پوهېدم

احساس مې عقل پرېښوده په لاره د جنون
منصورومه په دار که ځړېدم نه پوهېدم

دا ستا د مینې زور و که د عشق د خوږو تاو؟
په نره چې په اور کې نخښېدم نه پوهېدم

حیرت کې شو غیرت زما د مینې په ازمون
سورګل غوندې بې وخته رژېدم نه پوهېدم

موسکۍ شه لا هم نوره زما سویو اسوېلو ته
ساده وم چې په تا مینېدم نه پوهېدم.

۳۱/۳/۱۳۶۶
لغمان

د خپل پلار د شهادت د تلین په درنښت.

افسوس چې قبر دې معلوم وای !
ما به د ګرم احساس وینو باندې
د عشق د پاڼو د خندا په څپو
ستا د تناک امید پولۍ لیکلې
او د تیزابو د اورونو په سیند
به لمبېدلم ستا د عشق د تکلونو په زور
هر مازیګر به مې د پېغلو د وربل ګلونه
د خپلو سپینو توپاني اوښکو له سپینو امېلونو سره
د اور په رنګ باندې لیکلو سرو شعرونو سره
تا پر مزار شیندلو پاڼې پاڼې
افسوس چې قبر دی معلوم وای
افسوس چې قبر...

۱۳۶۲ل کال

د ماضي خندا

د آه پــــه تـــاو عشـــق لېـــوني وخنـــدل
شـــونډو د ګـــل کـــې چـــې اغـــزي وخنـــدل

عقـــل بـــه ونـــاخي احســـاس تـــه خجـــل
حســـن د غـــم کـــې کـــه زړګـــي وخنـــدل

دود شـــو تکـــل د اســـوېليو پـــه اور
ورتـــه پرهـــر زړه ارمـــاني وخنـــدل

د ګـــل خنـــدا يـــې پـــه لمبـــو ونيـــوه
ســـيلۍ پـــه مينـــه د ســـپرلي وخنـــدل

نـــور د ســـبا د حســـن شـــونډې موښـــي
پـــر تونـــد (شـــمال) بانـــدې ماضـــي وخنـــدل.

۲۰/۲/۱۳۶۲
خوشال لېسه

خوږلني سترګې

مینه کې د وخت د انګار سره موښم
اور مې د ګوګل په درانه موښم

پرېږده چې څپه د ازمون واړوم
سوزندو سکروټو کې مې زړه موښم

بله دې لمبه کړه د مغرور نظر
چا ویل چې زړګی مې په کې نه موښم

ته ولې د عشق له زوره څنګ کوې؟
اور کې خو د مینې ځیګر زه موښم

ستا خوږلنو سترګو کې اشنا په عشق
زړه مې لکه وره په تناره موښم

نور دې به خوږو کې احساس ولړې
زه خو مې شعرونو کې ترخه موښم

بوی به کړمه یاره ستا د حسن ګل
نن چې یې اغزي په ګرېوانه موښم.

۱۸/۱۱/۱۳۶۵

ژړغونی آه

د ژړغوني آه پر شونډو تلوسې وځلي
د عشق په عقل کې چې مینې ته اسرې وځلي

واوړي تکل د اور تر پولو په تهاکو پښو
د مستقبل پر اننګو چې ارادې وځلي

شعره ! د اوښکو حسن ښکل کړه په چاودلو شونډو
چې د ویر بحر کې دې عشق څپې څپې وځلي

لامبي څپه چې ستا د خوند زما د اوښکو په سیند
د پرهري امید په سترګو مې ګیلې وځلي

داسې مې ښکاري د سورکي زړګي پولې له لرې
لکه د یار په اننګو کې چې خولې وځلي

واړوه عشقه ! د تنکي ارمان غوټۍ مې په اور
اخر به ستا د هوس سیند کې هم لمبې وځلي.

۱۲/۱۰/۱۳۶۶

اسمعیل یون

سمسور ویب پاڼه

ترکاڼو لاندې

زړه نه لمبې چې د خندا وتلې
ورته له خولې نه مې د تا وتلې

دا چې هغوی په زغرده خاندي پر موږ
څه شی دې زړه نه ورته بیا وتلې

ټول قوتونه د پردیو دلته
ښکاره راغلي دي په غلا وتلې

دا اسمعیل ترکاڼو لاندې کړې ښه
بیا یې له خولې څنې رښتیا وتلې.

۱۳۶۷ کال

اسمعیل یون

درې میاشتې مخکې

درې میاشتې مخکې
زه او یار مې سره
سترګې پر سترګو شولو
ما د هغې سترګو کې
هغې زما سترګو کې
د یوه ژوند د امیدونو کیسه وکړله
سره موسکي شولو او ومو خندل
بیا د هغې سترګو کې
زما د هیلو امیدونو انځور وګرځېده
او بیا زما سترګو کې
ددې د سترګو تصویر پاتې شو
تر او سه پورې.

هغه چاته چې سترګې یې زما
سترګو ته خوا رېږه راکوي

نور دې د سترګو په خوږو کې سترګې نه موښمه
نور دې د ګرمو اننګو په ګرمو میو نظر نه ډوبوم
نور دې د نرمو ښکلو شونډو د خوندونو سیند کې نه لامبمه
رانه هېرېږې
رانه هېرېږي د ستي هیلو ساړه اسوېلي
د غیرتي اوښکو مست رود ، د وینو مستې څپې
د منصوري وطن د وینو لیکې
د غم او اور د توپانونو ستړي شوي کاروان

اسمعیل یون　　　　　　سمسور ویب پاڼه

نو راته مه ګوره خوږې خوږې په ښکلو سترګو
او پر احساس مې د سرو شونډو د خوندونو خواږه مه اوروه
چې رانه هېر نه شي
ددې وطن د هر بچوني د ويرونو فرياد
د وينو رود د اوښکو سيند
او د ځوانانو او زلمو کتار کتار جنازې
کتار کتار...

۱/۴/۱۳۶۷

د وینو رود نیل

احساس پر عقل بلې کړې لمبې په لپو لپو
جنونه په سر واړوه نشې په لپو لپو

د شونډو تبسم دې رانه ګرد د غم ونه لید
د زړه وینې که غرپ کړې زمانې په لپو لپو

موسکۍ شه د سورکي پرهر د وینو رود نیل ته
حسینې ډکوه ترینه پیالې په لپو لپو

لذت کې د خندا دې چې لاهو شي خوند د نورو
په سترګو کې مې تاوې شي ګیلې په لپو لپو

اغزو د ګل د پاڼو تبسم دی په اور سوی
په زلفو چې دې ټومبم ترانې په لپو لپو

هوس دې د ښایست بیا د جنون په سیند کې لامبي
د عشق په زړه مې موښي چې ایرې په لپو لپو.

۲۱/۲/۱۳۶۲

د ویر سکروټې

عشقه زورور یې خو توبې مه ماتوه
شونډو د اشنا ته اوسبلې مه ماتوه

پروت په کې لذت دی د زمان د لپونو
پام کوه ساقي ډکې پیالې مه ماتوه

ځو اشنا په عشق کې پر اغزنه خوني لار
غیرې د وصال ته ارادې مه ماتوه

وکړه په مغرور نظر خواړه کاته
تاته مې اسرې دي دا اسرې مه ماتوه

موښم نن په شونډو ستا سره ښکلي اننګې
کړې دې وعدې وې اوس وعدې مه ماتوه

خیر که زه دې وریت کړم په سکروټو کې د ویر
څانګه د امید مې زماني مه ماتوه

راز د محبت په کې نغښتی دی د یار
سویه اسمعیله زولنې مه ماتوه.

۱۳/۱۱/۱۳۶۵

د اوښکو جنازې

پر سوي مخ مې دي روانې سلسلې د اوښکو
راته خندېږه او کوه مې تماشې د اوښکو

چا مې پر شونډو د خندا د څپې ځل ونه لید
عشقه ! ګرم نه يمه راغلې مرحلې د اوښکو

د کوم احساس له خولې نه وځي د زګېرويو کتار
چې د شعر سترګو نه مې خوشې دي وياله د اوښکو

دا به تصوير د چا د وير وي انځور کړی قلم
ځکه يې نوکې نه توييږي ترانې د اوښکو

څومره د مکر تخيل ته کښته شوي نرم !
په نوم د ميو راته مخ کې ږدي پيالې د اوښکو

څنګه به ګاټي متکور نه شي د سترګو زما
چې شپه او ورځ ترېنه تاوېږي سرې لمبې د اوښکو

شي به کړې د يار مغرورې سترګې عقله که نه؟
چې ورته يو سم ستړې شوې اند ښنې د اوښکو

اسمعيل يون

سمسور ويب پاڼه

ســـتا د لـــذت نـــاظر دې ســـېزي د عشـــق هيلـــه زمـــا
اخـــر بـــه ورېم د خنـــدا كـــټ كـــې جنـــازې د اوښـــكو.

۲/۲/۱۳۶۲

لە جېل نه.. ګيله

((ته په وړوکي جېل کې
موږ دلته لوی زندان کې))
د يوې مينې د ارمان په هيله وسوزېدو
ته خو لا ښه وې
د خوږې مينې د پاڼو شنه دودونه دې ونه ليدلو
موږ ورته ښه کتلې
چې مو د مينې سره ګلونه د يارانو د لمبو
د سمندر څپو کې وسوزېدل
ژبه مو ګونګه وه تړلې وه د اور د دار په
مستو ليکو
چغې مو نه شوې وهی
ښه مو ليدله خپله مينه د انګار د سمندر ګوتو کې
پاڼې يې ورژېدې
خندا يې وچه شوله
او ليلا يې حسن يې مړاوی شو د درد په چړو
خو مينه مړه نه ده لا
پام چې نهيلی نه شې
اوس نو زموږه مينه
زما او تا غوندې يو څو لېوني
په مينه مست څيرې ګرېوان
اسمعيل يون سمسور ويب پاڼه

او سربېري غواړي
چې ورته وناځي لمبه شي
او د خپلو زړګو د وينو مستې فوارې
ورته امېل امېل کړي
بيا به زموږه مينه
له خندا شنه شي
او ګلونه به يې بيا زلفو کې وتړو کېږي
او بيا به موږ لېوني
هم ورته هلته له خندا نه شنه شو.

۱۲/۲/۱۳۶۸

د لمبو ځاځکي

د نـــن پـــه ائينـــه کـــې چـــې موســـکې راتـــه پـــرون دی
اشـــنا دادې ادا ده کـــه جـــادو او کـــه جنـــون دی؟

د کـــوم يـــو ګـــل پـــر شـــونډو د خنـــدا ســـندره شـــنه کـــړم
پـــر پېغلـــو پســـرليو مـــې راغلـــی چـــې کونتـــون دی

پـــه ګرمـــو شـــونډو خانـــدو خـــو يـــو بـــل ښـــکلوی نـــه شـــو
زمـــا و ددې تـــرمنځ څـــه د ډيورنـــډ کرښـــې تـــړون دی

منمـــه د ((شـــمال)) د لمبـــو ځـــاځکي دلتـــه نـــه شـــته
ددې ګلـــبڼ پـــر پـــاڼو يـــې پـــرې ايښـــی خـــو طـــاعون دی

اسمعيل يون سمسور ويب پاڼه

کــوم چـــا کـــه د ربښـــتینو لېونـــو پوښـــتنه وکـــړه !
پــه دغــه وران مالــت کــې خــو یــې یــو اســتازی یــون دی.

۲۳/۸/۱۳۶۹

د خندا قتل

موږ د خدای په کتابو
او د نبي په احادیثو کې
دا لوستي وو چې:
قتل د روح لویه ګناه ده په ژوندون کې د چا
او ملایکې د خدای ذات دي
چې له ټولو ګناهو نه پاکې
خو اوس کلونه کېږي
چې تر مودو نه مخکې
زموږ د سوي زړه د مینې کور نه
د بېګناوو ماشومانو او ځوانانو
د ژوندون جنازې
د فرښتو په بېګناوو ګوتو
ځي د اسمان غېږې ته
نو اوس د مینې تخیل کې د وجدان
او عاطفې د سمندر پر څپو ناستو
د احساس بخرو
وو ایئ چې:
دا بېګناهه او معصومې فرښتې به زیاتي
د نازولو ماشومانو د تنکۍ خندا په قتل
ګنهکارې نه شي !

اسمعیل یون سمسور ویب پاڼه

د آه سکروټې

د درد په ژرنده دل نه شوې زما د عشق نينې
د نرمو شونډو ځل نه شوې زما د عشق نينې

د سوز په اور چې اوړي نن د مکر په خوږو
د چا د زلفو ول نه شوې زما د عشق نينې

تناک امید مې واړوه تر پولو د ازمون
لمبو ته بې تکل نه شوې زما د عشق نينې

د چا د مينې سيند کې مې احساس غوټې وهلې
چې بندې په اجل نه شوې زما د عشق نينې

د آه سکروټو دود کړلې بڅيو کې د اور
پوليو سره مل نه شوې زما د عشق نينې.

۲۲/۹/۱۳۶۶

غیرتي لېمه

زما د مينې ښکلا
لکه بېباکه ماښو
د قهرجنو لمبو
د سیند په مستو څپو
تاوه راتاوه شوه
او ډوبه شوله
او د امید هیله مې
د اور په غېږه کې په نرمو پښو
په اسوېلو اسوېلو
ونڅېده
خو زه هغسې چې پخوا ومه څه
هسې به یم هسې به اوسمه لا
نه به د چا خندا ته وخاندمه
نه به قبلې ته د ښکلا او حسن
د خپل غیرت لېمه کاږه ونیسم.

۴/۱۰/۱۳۶۲

اسمعیل یون

سمسور ویب پاڼه

د میو اباسین

د مینې څړیکه مې د وریت زړګي پردو کې ځلي
عشقه ګناه دې زما سویو اسوېلو کې ځلي

چا مو د مینې د جانان زلفو ته اور ونیوه
چې شنه دودونه یې زموږه په شعرو کې ځلي

دا خو زما د اسوېلو د تپ تاونه وینې
ځکه خوارږه یې د سرو شونډو په سرو کې ځلي

زما د عشق ستونی دې لوند نه کړ پرې یوځلې هم
څه که د میو اباسین دې اننګو کې ځلي

پام چې په تریو نظر یې حسن ته نظر ونه کړې
د خوشال توره مې تراوسه لا پښتو کې ځلي.

۲۱/۴/۱۳۶۲
خوشال لېسه

د اوښکو سمندر

وخت چې له غوسې نه سور تکل ته شونډې وسپړي
ژوند په اوښکو لوند شي او اجل ته شونډې وسپړي

مينې سمندر د سپينو اوښکو په ځير ونه ليد
اوس به نو زړګی د چا تسل ته شونډې وسپړي

تاوه شي ترخو کې د احساس د فرياد چغه پرې
دا د غم قلم مې چې غزل ته شونډې وسپړي

ډوب چې وي زړګی د اورني غم په سيندونو کې
چېرې به حسينې ستا وربل ته شونډې وسپړي

ورغړې تنهاک هوس ماحول د اغزيو کې
عقل او اميد چې مستقبل ته شونډې وسپړي

تاوه کړه لمبه د ګرمو شونډو په سينه کې مې
وريت ويده زخمونه به يې ځل ته شونډې وسپړي.

۱۳۶۲ل کال، تله

اسمعيل يون سمسور ويب پاڼه

د خوږو مکر

تنهاک ځيګر مې حسن په سپرغيو سولوي
د آه اوښکه مې عشق په مايوسيو سولوي

د عقل د احساس سترګو ونه ليده پرهر
د وخت د اور په زور يې په اغزيو سولوي

خندا يې سمندر شي زما درد ته په هوس
د مينې د بڼ ګل مې په سيليو سولوي

د عشق د خوږ مکر ته نظر کړئ اوښکو نن !
په شونډو باندې آه د لېونيو سولوي

د درد په کړايي کې په زړګي شي خود لوګی
خوږې زلفې چې يار په اننګيو سولوي

د سور مستقبل تال کې به عشق وزانګي اخر
خندا که نن اميد په اسوېليو سولوي.

۲۹/۷/۱۳۶۲

اسمعيل يون

سمسور ويب پاڼه

ارام سمندر ته !

ولې غلی او ارام یې
ته خبر یې چې څه وشول او څه کېږي
د نړۍ په وچو غرونو ، سپېرو دښتو ، ځنګلو کې؟
ته خبر یې چې څه اوري
د اسمان له ګرېوانه نه
د بېوسه روح پر مینو؟
ته خبر یې چې ټول ژوي
یو د بل د ژوند په بیه د ژوندون شېبې رانیسي؟
ته خبر یې د وحشت د پاچایانو
واکمني د قاف له غرونو ان زمرږ تر کوره رسي؟
ته خبر یې چې زمرږ د کلي خوا کې
هره ورځې د کارغانو ډلې ډلې
د وګړو پر سینو باندې ټونګې کړي؟
که نور هم غواړې همداسې
چې ماران او ځمځرې دې
د سیسیو بچي وخوري
او پر سمه لویه لار دې
د لېوانو کاروانونه
د شپنو په رمو ګډ شي
که نور هم غواړې همداسې
چې بیا هم روحي وګړي
د چا مینې ته اور ورکړي

اسمعیل یون　　　　　　　　　　سمسور ویب پاڼه

د چار روح کړي تیرو لاندې؟
نو که دا سې نه وي خو ځه
تر پېړيو زغم نه وروسته
په څلور کونجه دنیا کې
د توپان نغمه خوره کړه
چې نړۍ له بوی شي پاکه
او شي رنګه پاچاهي د ځناورو ، ګنهکارو هوسونو
او څو تنه بېګناه به
شي سپاره د نوح بېړۍ کې.

۲۲/۴/۱۳۶۹

د تېزابو باران

زما د عشق د تنکو هیلو سترګې
لا د هوس د خوړلنیو په بڼ
د ګل پر پاڼو غوړېدلې نه وې
چې تا د قهر د تېزابو باران
د اورني اسمان له شونډو څخه
په زغرده زغرده پرې راووروه
او د تنکۍ مینې په سترګو کې دې
د ویر لمبه په خندا تاوه کړه راتاوه کړله.

۲۲/۲/۱۳۶۲

اسمعیل یون سمسور ویب پاڼه

سندرغاړي

د ختیځ- لوېدیځ وګړو !
د مرګي له وېرې مړاو مړاو هیلو !
د ژوندون په جبل کې بندو د نړۍ د هوسونو پاچایانو !
او د عشق د رنګینیو د سیندو مستو ځپو کې
ستړو ستړو ماڼو ګانو !
د ژوندون هره شېبه مو
د نڅا و خنداګانو په ټالونو کې کړه تېره
په هر رګ کې د وجود مو
د عطرو وینه جاري کړئ
او هوس هوس زړګو ته
د خوښیو لمبې غړپ کړئ !
چې کلونه مو دې وشوې
د مرګونو سندرغاړي
زموږ کور کې مېلمانه دي
هغه لویه هوجره ګورئ !
چې شاوخوا یې د زمزم ویالو نیولې
او په مخ کې یې د توتو انګور تاکو ونو شین
سیوري جوړ کړي
په همدغه ځای کې ناست دي
یو سپین ږیری په کې نه شته
ټول ځوانان ترېنه راتاو دي
په هر وار چې ترنګ او ترونګ شي
له ځو تنو روح جلا شي
بس کلونه مو دې وشوې

اسمعیل یون   سمسور ویب پاڼه

چې زموږ د کور هوجره کې
سندرغاړي مېلمانه دي.

۲۲/۴/۱۳۶۹

د طاعون په لوپټه کې

د طاعون په لوپټه کې
د سرزورو احساساتو
شینکی فصل ټوکېدلی
د یاغي مینې په توریې
لاس و پښې دي پرې ترلې
د اجل وږمه پرې اوري
رژوي یې خنداګانې
خو د روح قاتلان (دواړه)
ورته ګوتې پر غاښ ناست دي
وایي څه متهکور عشق دی
وایي څه لمبه جذبه ده
د اورونو ټال کې زانګي
د ژوندون سندرې وايي !؟

۵/۲/۱۳۶۹

د احساس لوخړه

ما د لمبو د ترحم په سیند کې ولمبوئ
او د حسین قهر په سترګو کې مې
د تونديٰ مینې د احساس لوخړه
د اور په غېږه کې د ویر په تنور
د اور لړوني غوندې تاوه کړئ
د مینې په لاس
څو چې د عشق له کاڼو سترګو څخه
د سوزېدلي احساس کړیکه باندې
د عاطفې اوښکې راوڅڅېږي
او د جنون پر دود وهلې دښته
تنکي تنکي ګلان راوټوکېږي.

۲۵/۲/۱۳۶۶
خوشال خان لیسه

یادګارونه یادګارونه

ما درته لیکلي وای شعرونه او شعرونه
تا زلفو کې ایښي وای ګلونه او ګلونه
ما په وچو شونډو درنه کړي وای سوالونه
تا په زړه را ایښي وای زخمونه او زخمونه
ما ژوند ته نیولي وای دارونه او دارونه
ستا شونډو خندا کړای غوړځنګونه غوړځنګونه
زړه کې زما بل وای سره اورونه سره اورونه
ستا ژوندون ډیوې وای څراغونه څراغونه
دغسې وای هیلې او همداسې ارمانونه
ما ورته ژړلی تا خندلی ولونه ولونه
حسن به د تا و دا ستانونه داستانونه
ژوند به ټول زما و یادګارونه یادګارونه.

۲۱/۷/۱۳۶۸

کاږو ونه ژړلې

عشق د هوس په لمبو
د مستو کـاږو د خندا په څپو
د تـېزابـونو د اورونو ژرنده
تاوه راتاوه کړه د درد په وينو
او د اميد د ګلو موسک نظر يې
د غم پر ليکه په اور واړاوه راواړاوه د حسن په زور
خو کاږو ونه ژړل
لاهسې خاندي له خندا نه شنه دي
د عـشق لـمبو کې اميدونه کري
زړو د اغـزيـو کـې ګلـونـه کري
د خوږې مينې د ښکلا په اميد
د سرو سکروټو سره تخمونه کري.

۱/۱/۱۳۶۷

مېړتونخور

ښنګ ته ناست ومه د ونې
د ټېپي پرېشانۍ خیال مې سترګې وړو وړو خوبولې
پام مې شو د ونې ډډ ته
یو سورکي مېړتونخور پرې خپل وزرونه رپولو
اوږده ژبه یې له خولې نه بهر کړې په هنر وه
چې مېږیان به پرې راټول شول
لکه غړپ د مستو میو به یې تېر کړلو له ستوني
د خوند و د عشق لمبو و مخ په پورته روان کړی
ورو نږدې شو د غومبسو د ژوندون د ځالې ښنګ ته
چې ټول عمر وې له تندې جل وهلې
له غوسې نه تکې سرې په اور کې تاوې
کړه یې ژبه ورته مخکې په هنر په مکر وړاندې
یو ناڅاپه سرو غومبسو یې پر ژبه پر منبو که
او پر سترګو
زهرجن نېشونه ښخ کړل
((لس یو ولس شېبې)) وروسته مې کتل چې:
درد کې تاو مېړتونخور
د ونې ډډ نه راګوزار شو.

۱۴/۲/۱۳۶۹

اسمعیل یون　　　　　　　　سمسور ویب پاڼه

د امید څانګه

د زړه کـــور کـــې مـــې د شـــعر غـــوټۍ غـــوړېږي
د خــــــزان ســــــره ســــــیلۍ ده رژوي یـــــــې

د امیـــد څانګـــه چـــې لــــږ شـــانته اوږده شـــي
د ظـــالم پـــه لاس کـــې لـــور دی پرېکـــوي یـــې.

۱۳۶۵ل کال
خوشال لېسه

د اسرافیل شپېلۍ
د اورنیـــو اغـــزو زړه کـــې ښـــکلا چېرتـــه لګـــي
د ســـوو شـــونډو پـــه لمبـــو کـــې خنـــدا چېرتـــه لګـــي

زمـــا د زړه د پرهرونـــو ســـره او شـــنه ګلونـــه
ســـتا د خمـــارو زلفـــو ول کـــې اشـــنا چېرتـــه لګـــي

مـــنم احســـاس مـــې د اورونـــو زړو کـــې ګـــل ټوکـــوي
خـــو ســـتا د بـــزم رنګینیـــو کـــې دا چېرتـــه لګـــي

خانـــده پـــه کـــړس مـــې د تنهـــاکو شـــونډو لیکـــو بانـــدې
د خوږلنیـــو پـــه محفـــل کـــې ګـــدا چېرتـــه لګـــي

اسمعیل یون　　　　　　　　　　سمسور ویب پاڼه

د اسرافیل د شپېلۍ غږ ورته راورسېده
د پښتنو سپېره وطن کې رڼا چېرته لګي

خود ستا د مینې د رنګینې کوڅې ګوټ ته نه ځم
د میو ډنډ کې د سرو اوښکو ځلا چېرته لګي.

۱۱/۷/۱۳۶۷

د جنګ باج
ارمان د اوښکو نازولو وخوړ
لکه موسکی شبنم چې ګلو وخوړ

د دې ګلاب ګلاب وطن حسن مې
څه هم پردیو څه هم خپلو وخوړ

چا ته لمبه لمبه احساس وښیم
وطن زموږه نابللو وخوړ

څه بې پښتو شول پښتانه د وختو
باج د جنګونو ترې مغولو وخوړ

یو اسمعیل په دغه لوی کلي کې
نیم نازولو او نیم ښکلو وخوړ.

۱۳۶۷ ل کال

اسمعیل یون سمسور ویب پاڼه

د سیند په منځ کې

چې د نن پر زلفو وتړو مبم ګلان کتار کتار
لکه شنه چې پسرلي کړم پر بیابان کتار کتار

دا خوږې خوږې خبرې دا خوږې وعدې مې خیال کې
ته کوې د جنت حورې او غلمان کتار کتار

پس له مرګه به زموږه یوه ورځ همدا اسې راشي
دربدلې به وي دار ته رهبران کتار کتار

څه اولې مینې وسو څه خوږې یارانې دود کړو
اوس ولاړ د سیند په منځ کې پښېمان کتار کتار

بس همدا د ساده ګانو د سندرو غزل وایه
چې ترې وځي هره ورځې هوښیاران کتار کتار.

۱۳۶۹ ل کال د وري میاشت

سوی ګودر

سترګو اوترو ورته هېښ ونه وې
د زړه سندرو ورته هېښ ونه وې

لویه څپه د اوبو راغلله پرې
د اور بڅرو ورته هېښ ونه وې

هغوی زموږه وینې توېې کړلې
زموږ ملګرو ورته هېښ ونه وې

تېره لمبه شوه د پردیو دلته
زموږ لښکرو ورته هېښ ونه وې

نظر مې ښکل کړې خوږې شونډې د یار
لمبو شکرو ورته هېښ ونه وې

د لیلا ګانو ګودر وسوځېده
خو سرببرو ورته هېښ ونه وې

اخرې ښکل کړ اسمعیل په شونډو
د چا خبرو ورته هېښ ونه وې.

۱۳۶۷ل کال د سلواغې میاشت

اسمعیل یون

مړاوي اننګي

ژوند سوزېدلو نهيلۍ نه توېدلې اوښکې
د چا د مينو جنازو کې څڅېدلې اوښکې

شهيد و تاسو نه که هلته چا پوښتنه وکړه !
ورته به وايئ چې وطن کې بهېدلې اوښکې

خدايه د ستا له ترحم او له پېرزو مننه
نورې دې و اخله دا ډالۍ دا راليږلې اوښکې
څومره ښه ښکاري هلته ستا د موسکو شونډو خندا
دلته په مړاوو اننګو کې ځلېدلې اوښکې

خود به د رب له عواطفو نه ګيله کومه
هلته خنداوې دلته ولې رسېدلې اوښکې

ګوره احساسه هغه کور کلي يوازې نه کړې
چې ګرېوانو کې يې ټول عمر ګرځېدلې اوښکې.

۲۴/۱/۱۳۶۷

اسمعيل يون

سمسور ويب پاڼه